

یادداشتی از سمیرا نیازی؛

بررسی و محاسبه مالیات بر درآمد مشاغل

تمامی اشخاص حقیقی، شرکت‌ها و اصناف بازار باید به نسبت درآمدی که از شغل خود دارند، به دولت مالیات پرداخت کنند. این مالیات تقریباً در همه‌ی کشورهای جهان تحت عنوان Income tax اخذ می‌شود. بر اساس قانون کسب و کار، همه‌ی افراد باید درآمد سالانه‌ی خود را به دولت گزارش کنند. مالیات مشاغل از جمله مالیات‌های مستقیم به شمار می‌رود.

به گزارش خبر، سمیرا نیازی کارشناس ارشد مالی و امور مالیات در یادداشت ارسالی با موضوع "بررسی و محاسبه مالیات بر درآمد مشاغل" به پایگاه خبری گزارش خبر آورده است؛

تمامی اشخاص حقیقی، شرکت‌ها و اصناف بازار باید به نسبت درآمدی که از شغل خود دارند، به دولت مالیات پرداخت کنند. این مالیات تقریباً در همه‌ی کشورهای جهان تحت عنوان Income tax اخذ می‌شود. بر اساس قانون کسب و کار، همه‌ی افراد باید درآمد سالانه‌ی خود را به دولت گزارش کنند. مالیات مشاغل از جمله مالیات‌های مستقیم به شمار می‌رود. درآمدی که شخص حقیقی از طریق اشتغال به مشاغل یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل‌های این قانون در ایران تحصیل کند پس از کسر کسور معافیت‌های مقرر در این قانون مشمول مالیات بر درآمد مشاغل می‌باشد، که اشخاص مشمول مالیات بر درآمد مشاغل مطابق بندهای (۲) و (۳) ماده ۱ ق.م.م، اشخاص حقیقی ذیل مشمول مالیات بر درآمد مشاغل می‌باشند:

۱- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمد‌هایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌نماید.

۲- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمد‌هایی که در ایران تحصیل می‌کند.

درآمد مشاغل

مطابق ماده ۹۳ ق.م.م، درآمدی که شخص حقیقی از طریق اشتغال به مشاغل یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل‌های قانون مالیات‌های مستقیم در ایران تحصیل کند پس از کسر معافیت‌های مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مشمول مالیات بر درآمد مشاغل می‌باشد. مطابق تبصره ماده ۹۳ ق.م.م، درآمد شرکت‌های مدنی (اعم از اختیاری یا قهری) و همچنین درآمد‌های ناشی از فعالیت‌های مضاربه در صورتی که عامل (مضارب) یا صاحب سرمایه شخص حقیقی باشد تابع مقررات فصل مالیات بر درآمد مشاغل می‌باشد.

گروه بندی صاحبان مشاغل

مطابق ماده ۲ آیین نامه مربوط به نوع دفاتر، اسناد و مدارک و روش‌های نگهداری، صاحبان مشاغل بر اساس شاخص‌ها و معیار‌هایی از قبیل نوع و یا حجم فعالیت به شرح ذیل گروه بندی می‌شوند:

گروه اول**گروه دوم****گروه سوم**

مشاغل گروه اول با یکی از این ۲ ضابطه تعیین می‌شوند:

اول آنکه درآمد ابرازی اظهارنامه عملکرد دو سال قبلش یا آخرین درآمد قطعی شده آنها بیشتر از ۵۵ میلیارد ریال باشد.

نکته اول : درآمد ابرازی اظهارنامه عملکرد دو سال قبل یعنی مثلاً درآمد ابرازی اظهارنامه عملکرد سال ۹۷ اگر بیشتر از ۵۵ میلیارد ریال باشد در سال ۹۹ گروه اول خواهد بود.

نکته دوم : آخرین درآمد قطعی شده یعنی اگر درآمد برگ قطعی عملکرد سال ۹۷ با مبلغ بیشتر از ۵۵ میلیارد ریال تا پایان دی ماه ۹۸ ابلاغ شده باشد در سال ۹۹ گروه اول خواهد بود.

دوم آنکه نوع فعالیتشان یکی از موارد هشت گانه ذیل باشد :

کلیه واردکنندگان و صادرکنندگان.

صاحبان کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی و بهره‌برداران معادن دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه یا مراجع ذیربط.

صاحبان هتل‌های سه ستاره و بالاتر.

صاحبان بیمارستان‌ها، زایشگاه‌ها، درمانگاه‌ها، کلینیک‌های تخصصی.

صاحبان مشاغل صرافی.

صاحبان فروشگاه‌های زنجیره‌ای دارای مجوز فعالیت از وزارتخانه و یا مراجع ذیربط.

صاحبان موسسات حسابرسی، حسابداری و دفتری، خدمات مالی و ارائه‌دهندگان خدمات مدیریتی، مشاوره‌ای، انفورماتیک و طراحی سیستم.

صاحبان موسسات حمل و نقل موتوری، زمینی، دریایی و هوایی اعم از مسافری و یا باربری.

مشاغل گروه دوم این ضابطه تعیین می‌شوند :

سایر صاحبان مشاغل و حرفی که درآمد ابرازی فروش کالا یا فروش توام کالا و ارائه خدمت دو سال قبل آن‌ها و یا آخرین درآمد قطعی شده آن‌ها فروش کالا یا فروش توام کالا و ارائه خدمت بیش از هجده میلیارد ریال و مساوی یا کمتر از مبلغ پنجاه و پنج میلیارد ریال باشد که شروط به ابلاغ برگ قطعی حداکثر تا پایان دی ماه سال قبل به شخص مودی یا نماینده قانونی وی است.

نکته اول : درآمد ابرازی اظهارنامه عملکرد دو سال قبل یعنی مثلاً درآمد ابرازی اظهارنامه عملکرد سال ۹۷ اگر بین ۱۸ میلیارد ریال و ۵۵ میلیارد ریال باشد

در سال ۹۹ گروه دوم خواهد بود.
نکته دوم: آخرین درآمد قطعی شده یعنی اگر درآمد برگ قطعی عملکرد سال ۹۷ با مبلغ بیشتر از ۵۵ میلیارد ریال تا پایان دی ماه ۹۸ ابلاغ شده باشد در سال ۹۹ گروه دوم خواهد بود.
مشاغل گروه سوم مشاغلی هستند که در گروه های اول و دوم قرار نمی گیرند.
گروه سوم صاحبین مشاغلی که در گروه های اول و دوم قرار نمی گیرند جزو این گروه محسوب می شوند. بر اساس این آیین نامه سازمان امور مالیاتی می تواند تا پایان دی ماه هر سال فهرست مشاغل افزوده شده به گروه اول براساس نوع فعالیت را تهیه و اعلام نماید. مودیان مذکور از ابتدای سال مالیاتی بعد از اعلام مکلف به اجرای تکالیف تعیین شده مربوط به گروه اول خواهند بود و در مواردی که مودیان صرفاً به فعالیت ارائه خدمت اشتغال داشته باشند، پنجاه درصد (۵۰٪) نصاب های تعیین شده فوق الذکر مبنای گروه بندی می باشد.
صاحبین مشاغل و حرف موضوع این آیین نامه در اولین سال تأسیس، به استثناء مودیانی که به واسطه موضوع فعالیت جزو گروه اول طبقه بندی شده اند، جزو گروه سوم محسوب و از سال سوم فعالیت به بعد باید بر اساس نصب های مقرر طبقه بندی شده و نسبت به انجام تکالیف قانونی خود عمل کنند. همچنین در مشاغل مشارکتی مثل اختیاری یا قهری، درآمد ابرازی و یا قطعی شده مشارکت ملاک عمل می باشد.

نحوه محاسبه مالیات بر درآمد مشاغل چگونه است؟
در ماده ۱۰۱ قانون مالیات های مستقیم کشور، به طور جامع در زمینه نحوه محاسبه مالیات بر درآمد مشاغل بحث شده است. درآمد سالانه مشمول مالیات مؤدیان موضوع این فصل که اظهارنامه مالیاتی خود را طبق مقررات این فصل در موعد مقرر تسلیم کرده اند تا میزان معافیت موضوع ماده (۸۴) که هر ساله در قوانین بودجه کشور اعلام می شود، از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن به نرخ های مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون مشمول مالیات خواهد بود.
نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی مشمول این قانون به توضیح زیر است:

مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی تا میزان پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ پانزده درصد (۱۵٪)
نسبت به مازاد پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا میزان یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ بیست درصد (۲۰٪)
نسبت به مازاد یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪)

اظهارنامه مالیات بر درآمد مشاغل
مطابق ماده ۱۰۰ ق.م.م، مؤدیان موضوع فصل مالیات بر درآمد مشاغل مکلف اند اظهارنامه مالیاتی مربوط به فعالیت های شغلی خود را در یک سال مالیاتی برای هر واحد شغلی یا برای هر محل جداگانه طبق نمونه ای که وسیله سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد تنظیم و تا آخر خرداد ماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل شغل خود تسلیم و مالیات متعلق را به نرخ مذکور در ماده ۱۳۱ ق.م.م پرداخت نمایند.
مطابق ماده ۹۴ ق.م.م، درآمد مشمول مالیات مؤدیان مالیات بر درآمد مشاغل عبارت است از: کل فروش کالا و خدمات به اضافه سایر درآمد های آنان که مشمول سایر فصل های قانون مالیات های مستقیم شناخته نشده پس از کسر هزینه ها و استهلاکات مربوط طبق مقررات فصل هزینه های قابل قبول و استهلاکات.
(هزینه های قابل قبول و استهلاکات) - (سایر درآمدها + درآمد حاصل از خدمات + فروش کالا) = درآمد مشمول مالیات

جرایم مالیات بر درآمد مشاغل
مطابق تبصره (۳) ماده ۱۷۷ ق.م.م صاحبان مشاغل مکلف اند ظرف چهار ماه از تاریخ شروع فعالیت مراتب را کتبا به اداره امور مالیاتی محل اعلام نمایند. عدم انجام دادن تکلیف فوق در مهلت مقرر مشمول جریمه ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات قطعی و نیز موجب محرومیت از کلیه تسهیلات و معافیت های مالیاتی از تاریخ شناسایی توسط اداره امور مالیاتی خواهد بود. این حکم در مورد صاحبان مشاغلی که برای آنها از طرف مراجع ذیربط پروانه یا مجوز فعالیت صادر گردیده است، نخواهد بود.
مطابق ماده ۱۹۰ ق.م.م پرداخت مالیات پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه ای معادل دو و نیم درصد (۲/۵٪) مالیات به ازای هر ماه خواهد بود. مبدأ احتساب جریمه در مورد مؤدیانی که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی هستند نسبت به مبلغ مندرج در اظهارنامه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم آن و نسبت به مابه الاختلاف از تاریخ مطالبه و در مورد مؤدیانی که از تسلیم اظهارنامه خودداری نموده یا اصولاً مکلف به تسلیم اظهارنامه نیستند، تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه یا سررسید پرداخت مالیات حسب مورد می باشد.
مالیات مشاغل به معنای این است که هرگونه درآمدی که افراد ایرانی و یا غیر ایرانی در کشور به دست آورند مشمول مالیات خواهد بود و افراد و گروه های مختلف شغلی بسته به میزان درآمد خود باید این مالیات را پرداخت نمایند. برای پرداخت این مالیات، ۳ گروه و عنوان شغلی وجود دارد هر یک از این گروه ها تکالیف و وظایفی در خصوص پرداخت مالیات و نحوه نگهداری از دفاتر و اسناد حسابداری مربوط دارند و لازم است درصد مشخصی را مطابق با میزان درآمد خود مالیات پرداخت نمایند. برخی از صاحبان مشاغل با در نظر گرفتن برخی از شرایط از پرداخت مالیات مشاغل معاف خواهند شد و یا برخی از بخشودگی های مالیاتی شامل حال آنان خواهد شد.